

Juni | 29

Bachelorscriptie

Kelly Buurman

Hoe werkt dit?

Een onderzoek naar de effectiviteit van
vertaalmethoden: ondertiteling en nasynchronisatie
in instructiefilms

Scriptiebegeleider: B. Hilberink

Datum van indiening: 29 juni 2015

Herkansing

Pre-master communicatie & informatiewetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen

Kelly Buurman

Studentnummer: S4500881

E-mail: k.buurman@student.ru.nl

1. Samenvatting

Instructiefilms worden steeds populairder en internationaler. Anders dan bij TV-programma's en films, waar de efficiëntie van de vertaalmethode centraal staat, geldt voor instructiefilms dat náást de efficiëntie juist de effectiviteit een belangrijkere voorwaarde vormt voor een goede instructiefilm. Het is bekend, dat het opnieuw inspreken in de lokale taal van een instructiefilmje tijdrovend en daarmee een dure (inefficiënte) oplossing is. Wat efficiëntie betreft biedt het alternatief van ondertitelen een veel goedkopere oplossing. Maar tot dusver is over de effectiviteit van beide vertaalmethoden nog maar weinig bekend.

In dit onderzoek werd een experiment uitgevoerd om de effectiviteit van vooral twee vertaalmethoden, een 'voice-over' en 'ondertiteling', met elkaar te vergelijken, waarbij de instructie daadwerkelijk werd uitgevoerd. Dit onderzoek onderscheidt zich omdat het een experiment betreft dat ook daadwerkelijk uitgevoerd is. Binnen het experiment werd gewerkt met een instructiefilmje in de Spaanse taal, waarbij er een versie in de Spaanse taal met 'voice-over', een versie was in de Spaanse taal met ondertiteling en een derde versie in het Nederlands. Deze laatste versie vormde de controlegroep. Bovendien werden de instructiefilmjes gemanipuleerd op auditief, tekstueel en visueel gebied om verschillen in effectiviteit van beide vertaalmethoden scherper in beeld te krijgen. Al met al zijn er op grond van het uitgevoerde experiment geen eenduidige conclusies te trekken over de effectiviteit van de vertaalmethoden 'voice-over' en 'ondertitelen' van instructiefilms in een vreemde taal. Zoals verwacht mocht worden werd het filmje in de moedertaal het hoogst gewaardeerd, gevolgd door het filmje met de Spaanse 'voice-over' en het minst hoog werd het instructiefilmje met Nederlandse ondertiteling gewaardeerd. Qua efficiëntie is ondertiteling duidelijk gunstiger, echter voor wat de effectiviteit betreft is nader onderzoek vereist.

2. Inleiding

2.1. Aanleiding tot de probleemstelling

Ondertitelen of nasynchroniseren? Wat is het effectiefst? Dit is een vraag die zich de afgelopen decennia steeds meer voordoet door de globalisering en digitalisering (Hayati & Mohmedi, 2011). In Europa wordt het overgrote deel van de televisieprogramma's en films geïmporteerd. In Nederland is dit ook het geval (Luyken, Herbst, Langham-Brown, Reid, & Spinhof, 1991; Spinhof & Peeters, 1999). Om deze programma's en films toegankelijk te maken voor mensen met een andere taal wordt er gekozen uit twee adaptiemethoden (vertalingsmethoden): ondertitelen en nasynchroniseren (Kilborn, 1993). Ondertitelen en nasynchroniseren zijn methoden die het meest gebruikt worden om buitenlandse programma's voor de binnenlandse markt toegankelijk te maken. Er zijn nog drie andere adaptiemethoden die toegepast kunnen worden: commentaarvertaling (commentaar buiten beeld), "voice-over" (bij nieuws- en actualiteitenprogramma's en voorlichtings- en instructiefilms) en tussentitels (documentaires en educatieve programma's, veelal beeldinformatie). Deze methoden worden maar beperkt toegepast (Danan, 2004; Luyken et al., 1991). In dit onderzoek wordt echter wel een "voice-over" toegepast.

Vertaalmethoden zoals "ondertitelen" of "voice-over" worden tegenwoordig niet meer alleen voor films en televisieprogramma's gebruikt. Steeds vaker worden deze vertaalmethoden gebruikt in TV-reclames, voorlichtings- en instructiefilms binnen verschillende taalgemeenschappen (Melewar & Vemmervik, 2004). De meeste onderzoeken die zijn uitgevoerd richten zich op films- en televisieprogramma's. Daarom wordt er in dit onderzoek gekeken naar instructiefilms met "voice-over". Dit is een interessant onderzoeksveld omdat instructiefilms de laatste jaren enorm populair zijn geworden en steeds meer gebruikt worden in het dagelijks leven. 'Even iets opzoeken op het internet, hoe iets in elkaar gezet moet worden, is zo gedaan'. Er zijn verschillende instructiefilms op internet te vinden. Ook IKEA maakt gebruik van instructiefilms. Deze instructiefilms worden in de USA aangeboden met een Engelstalige "voice-over" (IKEA USA, 2014). In Nederland is dit ook het geval (IKEA NL, 2014). Het is bij dit voorgestelde onderzoek de vraag of instructiefilms in een vreemde taal effectief zijn en gebruikt kunnen worden voor mensen met een andere taal. Omdat opnieuw inspreken van instructiefilms erg veel tijd en geld kost, zijn instructiefilms vaak in één taal ingesproken en voorzien van ondertiteling. Wat is bij deze methode het effectiefst? Willen mensen bij instructiefilms aangesproken worden in de eigen taal? Of is ondertiteling voldoende en stoort dit niet?

2.2. Theoretische relevantie

Om na te gaan welke methode effectief is voor instructiefilms dient er allereerst gekeken te worden naar wat ondertiteling precies inhoudt en waar het aan moet voldoen. Ondertiteling is volgens Gielen en d'Ydewalle (1989) een methode die bestaat uit twee regels tekst die onderin het scherm worden geprojecteerd met een bepaalde snelheid. Nederland en veel andere landen binnen de EU maken bij ondertitelen gebruik van een zes-secondenregel. Hierbij wordt de tekst van maximaal 64 tekens gedurende zes seconden op het scherm geprojecteerd waarna vervolgens een nieuwe ondertitel verschijnt (Gielen & d'Ydewalle, 1989). Het is bij instructiefilms van belang dat er rekening wordt gehouden met het maximale gebruik van het aantal tekens en de zes-secondenregel. Een instructiefilm wordt volgens Hoornveld en Visser (2013) meestal op een rustige en langzame manier ingesproken zodat de kijker de instructie kan opvolgen. Zij stellen voor om het tempo van het beeld aan te passen. Er zou volgens Hoornveld en Visser (2013) gebruik gemaakt kunnen worden van na-tijdigheid. Dan wordt eerst de instructie verteld en vervolgens uitgebeeld. Zo krijgt de kijker het beeld te zien zodra de kijker de tekst heeft verwerkt. Hierdoor kan de kijker de instructies zo goed mogelijk opvolgen en anticiperen op het ontwerp.

Nasynchronisatie kan ook een methode zijn om te gebruiken als vertaling in een instructiefilm. Nasynchronisatie wordt gezien als een vorm van audiovisuele vertaling (Chaume Varela, 2004). Het wordt in Nederland veelal gebruikt in films en televisieprogramma's voor jonge kinderen, maar in veel andere landen binnen de EU wordt het ook gebruikt als standaard vertaalmethode. De originele stemmen en dialogen worden vervangen door dialogen in de betreffende moedertaal. De synchronisatie bestaat uit vertaling die zoveel mogelijk overeenkomt met de veelvoudige lip- en lichaamsbewegingen, pauzes en uitingen die worden vertoond in de film (Chaume Varela, 2006).

Bij een "voice-over" zijn de overeenkomsten met lipbewegingen, originele stemmen en dialogen niet van toepassing. Er hoeft geen rekening gehouden te worden met lipbewegingen, dit kan een voordeel zijn voor instructiefilms. Wel is het van belang dat de instructies overeenkomen met de lichaamsbewegingen en handelingen die worden uitgevoerd in de instructiefilm. Bij het gebruik van een "voice-over" geldt dit natuurlijk niet.

In de begintijd van de film- en televisie-industrie hebben de meeste landen een keuze gemaakt uit de twee meest gebruikte adaptiemethoden: ondertitelen of nasynchroniseren. Dit heeft ertoe geleid dat er in bepaalde landen een standaardmethode wordt toegepast (Melewar & Vemmervik, 2004). Landen waar nasynchronisatie als standaardmethode wordt toegepast zijn: Duitsland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk en Spanje (Koolstra Peeters & Spinhof, 2002). In deze landen zal een instructiefilm in eigen taal waarschijnlijk de voorkeur moeten hebben. Landen waar ondertiteling als standaardmethode wordt toegepast zijn: België, Denemarken, Finland, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Nederland, Portugal en Zweden (Koolstra et al., 2002). Bij de inwoners van deze landen zal de voorkeur hoogstwaarschijnlijk naar ondertiteling uitgaan. Dit omdat zij gewend zijn aan de ondertiteling bij een film- of televisieprogramma in een vreemde taal. Natuurlijk is de vraag of dit bij instructiefilms ook zo gewaardeerd wordt. Of er een verschil is tussen een instructiefilm in de moedertaal of vreemde taal met of zonder ondertiteling zal onderzoek moeten aantonen. Uit vergelijkbaar onderzoek van Perego, Del Missier en Bottiroli (2014) blijkt dat de voorkeur van ondertiteling en nasynchronisatie bij jongeren en volwassenen gelijk is. De conclusies uit beide onderzoeken verschillen.

Eerder gedane studies hebben zich voornamelijk gericht op de efficiëntie van de bovengenoemde adaptiemethoden in films en televisieprogramma's (Koolstra et al., 2002). Voorlichtings- en instructiefilms zijn daarbij buiten beschouwing gebleven. De vertalers en kijkers van de films en televisieprogramma's in verschillende landen zijn gewend aan de methode die in hun land wordt toegepast. In de "nasynchronisatielanden" en in de "ondertitelingslanden" is men ervan overtuigd dat de eigen methode de meest effectieve is (Bruls & Kerkman, 1989; Kilborn, 1993; Luyken et al., 1991; Spinhof & Peeters, 1999). Vooralsnog lijkt de "waarheid" in het midden te liggen en is het nog steeds geheel niet duidelijk welke methode de 'beste' is. Het onderzoek naar instructiefilms zal hier wellicht meer duidelijkheid over geven.

Ondertiteling en nasynchronisatie zijn zoals hierboven genoemd, de meest bekende vertaalmethoden, en worden ook gebruikt bij instructiefilms. Koolstra et al. (2002) hebben een artikel geschreven over de voor- en tegenargumenten van beide methoden. Zij laten de verschillen zien tussen beide methoden. De verschillen in methoden zijn nodig om de effectiviteit en waardering van een methode te bepalen. Bij beide vertaalmethoden kan niet aan de letterlijke vertaling voldaan worden, dit wordt volgens Koolstra et al. (2002) gezien als een beperking. Een andere beperking die zij noemen in hun onderzoek is dat bij

nasynchronisatie het originele geluid wordt weggelaten. Deze beperking geldt niet voor een instructiefilm als het een ‘voice-over’ betreft. Wel zou een beperking kunnen zijn dat mensen zich ergeren aan de onverstaanbare stem op de achtergrond als er gebruik wordt gemaakt van een ‘voice-over’. Bij nagesynchroniseerde films en televisieprogramma’s is het een voordeel dat het beeld volledig intact gehouden wordt en als eenheid van beeld en geluid geprojecteerd wordt (Koolstra et al., 2002). Een ander voordeel is dat kijkers zich vertrouwd voelen bij het horen van hun eigen taal (Koolstra et al., 2002). Deze voordelen zouden een rol kunnen spelen bij instructiefilms. Dat de kijker zich vertrouwd voelt bij het horen van de eigen taal kan een reden zijn dat instructiefilms in een vreemde taal misschien minder effectief zijn. Bij ondertiteling geldt dat een deel van het beeld afgedekt wordt. De instructie die wordt uitgebeeld moet goed zichtbaar zijn. Het door de ondertiteling afgedekte beeld kan een beperking zijn voor instructiefilms. Ondertiteling kan irritatie oproepen (Koolstra et al., 2002). De irritatie bij ondertiteling is afhankelijk van de standaardmethode van het betreffende land. Bij nagesynchroniseerde films en televisieprogramma’s verwerkt de kijker de informatie door te luisteren en bij ondertitelde films en televisieprogramma’s door te lezen. Er moet bij beide methoden van informatieoverdracht rekening gehouden worden met reduceren van overvloedige informatie en met externe omgevingsfactoren (Koolstra et al., 2002). Bij instructiefilms is dit ook van belang. Het reduceren van overvloedige informatie moet zodanig gedaan worden dat de instructie helder is. Ook de externe omgevingsfactoren hebben invloed op de effectiviteit van instructiefilms en het goed uitvoeren van de handeling.

In een onderzoek van Mangnus, Hoeken en Driel (1994) zijn de twee methoden ook nadrukkelijk vergeleken. Zij zochten naar een verklaring voor de efficiëntie van de verwerking van geschreven informatie. Er werd bij dit experiment gekeken of er meer onthouden werd bij een nagesynchroniseerd programma dan bij een ondertiteld programma. In beide gevallen werden na afloop vragen over beeld en tekst gesteld. Dit resulteerde in gelijke aantallen. De kijkers van het ondertitelde programma hadden evenveel onthouden als de kijkers van het nagesynchroniseerde programma. Dit voorgestelde onderzoek is vergelijkbaar met het onderzoek van Mangnus et al. (1994). Net als bij dat experiment zal achteraf een oefening en vragenlijst de efficiëntie van de verwerking van de geschreven informatie meten. Er kunnen bij het experiment van Mangnus et al. (1994) een aantal kanttekeningen worden gezet. Ten eerste kunnen de eerder genoemde voor- en nadelen van synchroniseren en ondertitelen een rol kunnen spelen bij de verwerking van informatie. Daarnaast is het onderzoek van Mangnus et al. (1994) gericht op het onthouden van informatie en niet om het begrijpen. Het onthouden van informatie is in de praktijk

gemakkelijker dan het begrijpen van informatie. Wanneer wordt onderzocht om kijkers verbanden te laten leggen en conclusies te laten trekken, komt misschien naar voren dat de verwerkingscapaciteit van ondertitelde programma's moeilijker blijkt te zijn dan bij nagesynchroniseerde programma's.

Bij dit experiment van Mangnus et al. (1994) werd gekeken naar het gebruik van een "voice-over". Deze methode wijkt af van de eerdere gedane studies. Wanneer er gebruik gemaakt wordt van een "voice-over" zullen de commentaarteksten uitgebreider moeten zijn dan bij ondertiteling. Een reden is dat geluid niet altijd meteen wordt bevestigd in beeld. De verhouding hiertussen is erg belangrijk. Een tweede reden kan zijn dat een "voice-over" meer toelichting vergt om overtuigend te zijn (Mangnus et al., 1994). Dit voorgestelde onderzoek naar instructiefilms maakt ook gebruik van een "voice-over" en dient hier rekening mee te houden.

Het onderzoek van Perego et al. (2014) heeft andere verschillen gevonden tussen ondertiteling en nasynchronisatie. Er is een opvallend verschil met betrekking tot herinnering van gezicht en naam, associaties en specifieke uitdrukkingen en dialogen. Deze aspecten werden beter onthouden door de proefpersonen van de ondertitelde versie. Het onderzoek laat echter ook zien dat nasynchronisatie geen cognitief voordeel met zich mee brengt. Op cognitieve voordelen scoort ondertiteling zelfs beter. Ook bleek ondertiteling achteraf geen negatief effect te hebben op de kijkervaring. Wanneer ondertiteling daadwerkelijk beter scoort op cognitieve aspecten zou dit betekenen dat ondertiteling een effectieve manier van vertaling is voor instructiefilms. Bij instructiefilms zijn deze cognitieve voordelen uit het onderzoek van Perego et al. (2014) van belang omdat ze de kennis na de instructiefilm moeten toepassen in de praktijk.

Ondertitelde films en televisieprogramma's zijn over het algemeen door kijkers goed te volgen aldus d'Ydewalle, Praet, Verfaillie en Rensbergen (1991). Ondertitels zullen kijkers niet afleiden of storen zoals sommige voorstanders van nasynchronisatie beweren. Daarnaast leidt het nauwelijks tot informatieverlies. Zelfs wanneer de externe omgevingsfactoren een ruis veroorzaken met betrekking tot het geluid kunnen ondertitelde programma's goed gevolgd worden. Ondertiteling heeft een sneller effect op de informatieverwerking dan luisteren en is erg efficiënt. Daarom is het verstandig om ondertiteling te gebruiken bij films of televisieprogramma's waar veel informatie in voor komt. Dit zal misschien ook gelden voor instructiefilms. Hier komt veel informatie in voor en zal het lezen van ondertiteling misschien een toegevoegde waarde kunnen zijn. Bovendien hebben de kijkers eventueel de

mogelijkheid om bij ondertiteling ‘vooruit’ of ‘terug’ te lezen wanneer de ondertiteling nog zichtbaar is (d’Ydewalle et al., 1991). Dit zou een bijkomend voordeel kunnen zijn voor instructiefilms en kan betekenen dat instructiefilms met ondertiteling misschien alsnog effectiever zijn dan instructiefilms zonder ondertiteling.

Craik en Lockhart (1972) concluderen dat een reeks verschillende processen ervoor zorgen dat informatie beter begrepen en herinnerd wordt. Hoe meer functies er worden toegepast bij woord, geluid of beeld hoe meer informatie geanalyseerd en opgeslagen kan worden. Volgens het onderzoek van Craik en Lockhart (1972) wordt dit ook wel “Depth of Processing” genoemd. Dit betekent dat abstracte informatie moeilijker te analyseren is dan concrete informatie op een dieper niveau, met meer betekenis aan een woord of zin. Zo concludeert Danan (2004) dat ondertiteling het begrip verhoogt en leidt tot betere cognitieve prestaties; “Depth of Processing”. Instructiefilms leveren misschien betere resultaten op wanneer er meer functies worden toegepast bij woord, geluid of beeld.

Het merendeel van de onderzoeken toont aan dat ondertiteling over het algemeen tot meer efficiëntie leidt binnen het proces van verwerking van informatie. Echter valt dit nog te betwisten. De hierboven genoemde studies zijn vooral gericht op de efficiëntie van de vertaalmethoden in films en televisieprogramma’s. Zoals eerder genoemd is er nog geen onderzoek verricht naar de effectiviteit van de twee meest gebruikte adaptiemethoden in instructiefilms. Hoewel de genoemde onderzoeken de effectiviteit van nasynchronisatie en ondertitels hebben aangetoond in films en televisieprogramma’s zal het voorgestelde onderzoek kijken naar de effectiviteit van nasynchronisatie en ondertitels in instructiefilms. Hierbij speelt het geheugencomponent zoals bij de hierboven genoemde studies ook een rol.

Het onderzoek richt zich zoals eerder vermeld op instructiefilms omdat deze een steeds populairder communicatiemiddel zijn. Dit komt door het toenemende gebruik van internet en audiovisuele middelen. De hoeveelheid aan tutorials, handleidingsfilmpjes op Youtube en de standaard dvd’s die meegeleverd zijn bij producten neemt toe en laat zien dat de ‘ouderwetse’ instructieboekjes niet meer van deze tijd zijn (Hoornveld & Visser, 2013). Een instructiefilm is tegenwoordig het middel om mensen te instrueren en voorzien van informatie. Een instructiefilm vertelt iets en laat tegelijkertijd zien hoe het in zijn werk gaat. Daarnaast kan een instructiefilm ook enthousiasmeren. Dit maakt een instructiefilm een communicatief erg sterk middel. Steeds meer bedrijven en producten maken hier gebruik van. Het kan kosten verminderen en wordt door veel mensen gewaardeerd (Hoornveld & Visser, 2013). Wel is een instructiefilm erg afhankelijk van de boodschap van de film. Het is van

belang dat de boodschap zo helder en duidelijk mogelijk wordt gecommuniceerd. Dit is een voorwaarde voor een goede instructiefilm. Vooraf moet bepaald worden wie de doelgroep is en de juiste vorm van informatieoverdracht moet bepaald worden. ‘voice-overs’ worden gehanteerd om de aandacht van de kijker te sturen en te behouden (Hoornveld & Visser, 2013).

Verschillende onderdelen in een instructiefilm moeten overeenkomen om een zo helder en duidelijk mogelijk pakket te creëren. Dit geldt ook voor de taal die gesproken wordt en de vorm van vertaling. Er dient zo kort en bondig mogelijk gecommuniceerd te worden (Hoornveld & Visser, 2013). Om te onderzoeken in hoeverre instructiefilmpjes in een vreemde taal met of zonder vertaalmethode effectief zijn wordt er een experiment verricht. In dit experiment wordt de respondenten gevraagd om ook daadwerkelijk de taken uit te voeren die in het instructiefilmje aan bod kwamen.

2.3. Doel van dit onderzoek en onderzoeksvraag

Ondanks de toename van instructiefilms in de afgelopen jaren, is er over de effectiviteit met betrekking tot het gebruik van een vreemde taal nog weinig bekend. Daarom is er nader onderzoek noodzakelijk binnen deze vorm van communicatie. Terwijl de effectiviteit niet altijd bij alle films, televisieprogramma's en reclames noodzakelijk wordt geacht, is dat wel een voorwaarde voor voorlichtings- en instructiefilms zoals hierboven al vermeld. Daarbij is het de vraag of beide methoden even effectief zijn voor deze genres. Het antwoord op deze vraag is voornamelijk interessant omdat er in verschillende landen vaak maar één van deze methoden gebruikt wordt en deze ook direct de meest gewaardeerde blijkt. Zoals in het onderzoek van Koolsra et al. (2002) al is aangegeven zijn België, Denemarken, Nederland, Luxemburg, Griekenland, Portugal en Zweden typische ondertitelingslanden. Dat terwijl landen als Duitsland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk en Spanje bekend staan als de nasynchronisatielanden. Omdat de voorgaande studies voornamelijk zijn gericht op films en televisieprogramma's, wordt het voorgestelde onderzoek toegespitst op de effectiviteit van de vertaalmethoden van instructiefilms en wat de effectiviteit van ondertitels is in een instructiefilm in een vreemde taal. Om de effectiviteit te onderzoeken werd een experiment verricht met een instructiefilmje, waarbij werd gemanipuleerd met onderlinge verschillen op auditief, visueel en tekstueel gebied. Bij dit onderzoek werd de volgende onderzoeksvraag vastgesteld: ***‘In hoeverre beïnvloedt ondertiteling de effectiviteit van een instructiefilm in een vreemde taal?’***

De effectiviteit van een instructiefilm in een vreemde taal wordt binnen dit experiment gemeten door attitudes ten aanzien van de instructiefilm en een (inschatting van de mate waarin) uitgevoerde taken uit het instructiefilmpje correct waren.

Het manipuleren van het instructiefilmpje op auditief, visueel en tekstueel gebied maakt onderlinge vergelijking van de resultaten mogelijk. Daarbij gaat het om de houding ten opzichte van het instructiefilmpje in een vreemde taal en het al dan niet correct kunnen inschatten wat de taken uit het filmpje waren.

Bij dit experiment waren de volgende deelvragen opgesteld :

- 1) *In hoeverre zijn er significante verschillen in de attitudes ten aanzien van het instructiefilmpje in het Spaans, in het Spaans met Nederlandse ondertiteling en van het Nederlands ingesproken instructiefilmpje?*
- 2) *In hoeverre zijn er significante verschillen in de uitvoering van de taak tussen de instructiefilmpjes Spaans, Spaans met Nederlandse ondertiteling en Nederlands?*

Doel van deze twee eerste deelvragen is om vast te stellen of er al dan niet significante verschillen bestaan in attitude en taakuitvoering tussen de drie verschillende vertaalmethoden. Oftewel of er überhaupt verschil bestaat in attitude en taakuitvoering tussen het instructiefilmpje in de Spaanse taal zónder ondertiteling, hetzelfde filmpje in het Spaans met Nederlandse ondertiteling en hetzelfde instructiefilmpje in het Nederlands.

- 3) *In hoeverre is er een correlatie tussen de attitude ten aanzien van ondertitels en de overige attitudes binnen het experiment?*

Met deze deelvraag werd beoogd om te onderzoeken in hoeverre de mogelijke verschillen in attitude ten aanzien van de instructiefilmpjes in het Spaans, Spaans met Nederlandse ondertiteling en het Nederlands kunnen worden toegeschreven aan enkel en alleen de ondertiteling.

- 4) *In hoeverre is er een correlatie tussen ingeschat begrip en de daadwerkelijke correcte uitvoering van de taak?*
- 5) *In hoeverre is er een correlatie tussen ingeschatte correcte uitvoering en de daadwerkelijke correcte uitvoering van de taak?*

Het doel van de deelvragen 4 en 5 is om vast te stellen in hoeverre de proefpersonen als ze denken dat ze de taken correct kunnen uitvoeren, deze taken dan ook daadwerkelijk correct uitvoeren. Bij deelvraag 4 duidt de "mate van correlatie" erop, dat de proefpersonen van zichzelf goed kunnen inschatten of ze de taak goed hebben begrepen. De mate waarin proefpersonen in staat zijn daadwerkelijk correct in te schatten of ze een taak correct hebben uitgevoerd is vooral afhankelijk van de vraag of ze de instructies uit het filmpje goed onthouden hebben. Bij deelvraag 5 duidt een mate van correlatie erop, dat de proefpersonen achteraf goed konden inschatten welke taak correct door hen was uitgevoerd. Dat zegt iets over de mate waarin ze de instructies uit het filmpje hebben begrepen. Deze deelvraag sluit dus aan bij het goed kunnen begrijpen van taken uit de instructiefilm.

3. Methode van onderzoek

Om de geformuleerde onderzoeksvraag te kunnen analyseren, de effectiviteit te meten en te vergelijken en bovendien verbanden te leggen werd er een experiment uitgevoerd. Dit is een gecontroleerde studie waarin de onafhankelijke variabelen worden gemanipuleerd en waarvan er een veronderstelling is dat deze effect hebben op de afhankelijke variabelen.

3.1. Materiaal

Het experiment bestond uit een instructiefilm ingesproken door een man waarbij met lego blokken een constructie nagebouwd moest worden en bovendien achteraf een vragenlijst werd ingevuld. De onafhankelijke variabele was de vertaalmethode. Zo is het eerste instructiefilmpje in de Spaanse taal ingesproken, de tweede instructiefilm ook maar dan mét Nederlandse ondertiteling. De laatste instructiefilm was in de moedertaal (Nederlands) en die groep werd gebruikt als controlegroep. De onafhankelijke variabele, te weten de vertaalmethode, werd gemanipuleerd op auditief, visueel en tekstueel gebied. Er werden in de instructiefilms onderlinge verschillen aangebracht op deze drie gebieden. Sommige instructies werden alleen uitgebeeld (visueel), andere alleen uitgesproken en ten slotte werden enkele taken alleen tekstueel weergegeven. Zo werd bijvoorbeeld het gebruik van de legoblokjes alleen visueel getoond en werd de kleur van de schoorsteen via gesproken taal en ondertiteling weergegeven. Op deze wijze werd de effectiviteit van de gesproken taal en de ondertiteling van instructiefilmpjes in een vreemde taal meetbaar gemaakt.

3.2 Proefpersonen

De proefpersonen die aan dit experiment deelnamen waren studenten van de Radboud Universiteit Nijmegen. Deze proefpersonen zijn volstrekt willekeurig geselecteerd op basis van bereidheid tot medewerking aan het experiment. Essentiële kenmerken van deze proefpersonen waren, dat voor alle proefpersonen geldt dat de Nederlandse taal de moedertaal vormt en 90,5% van de proefpersonen geen tot matige kennis van de Spaanse taal hebben. Ten slotte geldt dat iedere respondent het filmpje voor het eerst zag. De meeste proefpersonen (67%) volgen een WO Bachelor opleiding. De rest volgt een WO Pre-master (19,1%) of WO Master (13,8%). De jongste proefpersoon was 18 jaar en de oudste 30 jaar. De gemiddelde leeftijd van de respondenten bedroeg 22 jaar, 38,3% was van het mannelijk geslacht. In totaal hebben 94 proefpersonen aan het experiment deelgenomen. 32 Personen hebben het filmpje in de Spaanse taal zónder ondertiteling gezien. 31 Personen hebben ook het Spaans gesproken instructiefilmpje gezien, maar dan met Nederlandse ondertiteling. 31 Proefpersonen hebben het filmpje in de Nederlandse taal gezien.

3.3. Onderzoeks-ontwerp

Aan iedere proefpersoon binnen het experiment werd aselekt één van de drie verschillende instructiefilms toegewezen. Er waren dus geen verschillen in proefpersonen op grond van een verschillende instructiefilm, oftewel iedere proefpersoon had evenveel kans op elk instructiefilmpje. Aangezien aan iedere proefpersoon een volkomen willekeurige instructiefilm met een bepaalde vertaalmethode werd toegewezen, was er sprake van een tussenproefpersoonontwerp. De groep proefpersonen, die het instructiefilmpje in het Nederlands had toegewezen gekregen werd beschouwd als controlegroep.

3.4. Instrumentatie

In het experiment met het instructiefilmpje in een vreemde taal werd de effectiviteit van vertaalmethoden op de eerste plaats gemeten door na afloop diverse vragen te stellen over de attitudes over de gesproken taal, de uit te voeren taak, de videobeelden en de ondertiteling. Voor het meetbaar maken van de attitude ten aanzien van de gesproken taal werden na afloop van het instructiefilmpje aan iedere proefpersoon vijf vragen gesteld op een zevenpunts Likertschaal. Het betrof vragen zoals ‘de gesproken taal in de instructiefilm was makkelijk te begrijpen’ (zie bijlage) waarbij elk van de vijf aparte vragen één variabele opleverde. De betrouwbaarheid van de vijf items voor de attitude ten opzichte van de taal was met $\alpha = .56$ onvoldoende maar kon na eliminatie van vraag vier die luidde ‘de gesproken taal is ondersteunend aan de taak’ wel worden verhoogd tot $\alpha = .64$. De vier overige vragen over de attitude ten aanzien van de taal werden na eliminatie van vraag vier samengevoegd tot één nieuwe variabele ‘attitude taal’.

Over de attitude ten aanzien van de taak in het instructiefilmpje werden er na afloop van het instructiefilmpje vier vragen gesteld op een zevenpunts Likertschaal. Het betrof vragen zoals bijvoorbeeld ‘ik vond de taak in het instructiefilmpje moeilijk om uit te voeren’ (zie bijlage) deze vier vragen samen leverden de variabele attitude ten aanzien van de taak op. De betrouwbaarheid van de vier items over de attitude ten opzichte van de taak was met $\alpha = .47$ onvoldoende maar kon na eliminatie van vraag twee die luidde ‘ik vond de vraag in deze instructievideo leuk om te doen’ worden verhoogd tot $\alpha = .73$, hetgeen adequaat was. Vraag twee werd geëlimineerd en de overige drie vragen over de attitude ten aanzien van de taak in het instructiefilmpje werden samengevoegd tot één variabele met de naam ‘attitude taak’.

Over de attitude ten aanzien van de videobeelden werden na afloop zeven vragen op een zevenpunts Likertschaal gesteld zoals bijvoorbeeld ‘ik vond deze instructievideo

makkelijk te onthouden' (zie bijlage). De betrouwbaarheid van de zeven variabelen over de attitude ten opzichte van de taak was met $\alpha = .51$ onvoldoende en kon na eliminatie van vraag drie, die luidde 'ik vond deze instructiefilm niet interessant', worden verhoogd tot $\alpha = .60$, hetgeen matig te noemen was. De derde vraag werd geëlimineerd en de overige zes vragen over de attitude ten aanzien van de videobeelden werden samengevoegd tot één nieuwe variabele met de naam 'attitude video'.

Over de attitude ten aanzien van de ondertiteling werden na afloop van het instructiefilmpje zes vragen gesteld op een zevenpunts Likertschaal zoals bijvoorbeeld 'de ondertiteling in deze instructiefilm is makkelijk te volgen' (zie bijlage). De betrouwbaarheid van de attitude ten aanzien van de ondertiteling bestaande uit zes items was adequaat: $\alpha = .73$. De zes vragen werden samengevoegd tot één variabele 'attitude ondertiteling'.

De effectiviteit van vertaalmethoden bij instructiefilms in een vreemde taal werd behalve door mogelijke verschillen in attitudes tevens meetbaar gemaakt door een analyse uit te voeren naar mogelijk significante verschillen tussen de drie instructiefilmpjes met gemanipuleerde verschillen op auditief, visueel en tekstueel gebied. Het ging hierbij om zowel verschillen in de mate waarin proefpersonen voor zichzelf hadden ingeschat dat ze een taak correct hadden uitgevoerd, alsook verschillen in de mate waarin proefpersonen de taak daadwerkelijk correct hadden uitgevoerd.

Daarnaast ging het om de eventuele correlaties tussen de bovengenoemde verschillen in samenhang ingeschat begrip en daadwerkelijke correctheid en ingeschat correctheid en daadwerkelijke correctheid van de taken, om zodoende te kunnen meten in hoeverre de proefpersonen de taak uit het instructiefilmpje correct hadden uitgevoerd. De afhankelijke variabelen over het al dan niet daadwerkelijk correct uitvoeren van de taak uit het instructiefilmpje werden als volgt geoperationaliseerd. Door aanvullende data ('correct aantal kleur video', 'correct aantal steentjes totaal') hieromtrent te verzamelen en toe te voegen aan de dataset. Daartoe werd een codering aangebracht door voor elk legosteentje uit het instructiefilmpje vast te stellen of dit het juiste steentje betrof en daarnaast of dit legosteentje de goede kleur had. Er werd vervolgens een verdere codering aangebracht in legosteentjes uit het instructiefilmpje, die alleen auditief in een gesproken vreemde taal, alleen visueel via videobeelden dan wel alleen via de ondertiteling werden uitgelegd. Hier kwamen zes variabelen uit voort, te weten 'correct aantal steentjes totaal', 'correct aantal kleur totaal', 'correct aantal steen video', 'correct aantal kleur video', 'correct aantal steen audio en correct aantal kleur audio'. Voor elk van deze variabelen is per proefpersoon aangegeven hoeveel

procent van de legosteentjes correct waren. Dat wil zeggen, dat bijvoorbeeld als één proefpersoon van de 80 legosteentjes in totaal er 60 goed heeft gelegd, er een percentage van 75% is ingevuld bij de variabele ‘correct aantal steen totaal’.

3.5. Procedure

Om voldoende proefpersonen aan het experiment te laten deelnemen was er rondgevraagd binnen de campus van de Radboud Universiteit Nijmegen aan volstrekt willekeurige voorbijgangers of hij of zij wilde deelnemen. De proefpersonen die wilden deelnemen werden meegenomen en werden individueel in een afgeschermd ruimte geplaatst om het experiment met het instructiefilmpje en de bijbehorende vragen af te nemen. Allereerst kregen zij een inleiding te zien. Vervolgens werd het instructiefilmpje in het Nederlands, in het Spaans met ondertiteling of alleen in het Spaans getoond. Ze mochten het instructiefilmpje eenmalig bekijken. De blokjes lagen kleur bij kleur gesorteerd. Wanneer het filmpje was afgelopen mochten de respondenten beginnen met bouwen. De onderzoeker startte de stopwatch. Dit duurde minimaal 2 en maximaal 5 minuten. Wanneer de respondent klaar was met het bouwen van de constructie stopte de tijd. Daarna kregen de respondenten een vragenlijst te zien met allereerst de afhankelijke variabelen en vervolgens de onafhankelijke variabelen. Als laatste werden er vragen gesteld over de persoonlijke kenmerken. Het experiment duurde in totaal ongeveer 15 minuten. Vooraf werd het doel van het experiment niet kenbaar gemaakt aan deelnemende proefpersonen. Direct na het afnemen van ieder individueel experiment werden de resultaten schriftelijk vastgelegd op een standaard formulier dat ingevuld werd door de onderzoeker. Zo werden de resultaten van de constructies meetbaar. Afsluitend werd de deelnemer aan het experiment bedankt en kon men op de hoogte gehouden worden over de vorderingen van het experiment. De procedure was voor iedere proefpersoon identiek. De enige storende factor was de mogelijke kennis van de Spaanse taal.

3.6 Statistische toetsing

Bij dit onderzoek zijn een aantal statistische toetsen gebruikt. Voor de eerste twee deelvragen is UNIANOVA gebruikt. De eventuele verschillen werden nagegaan met de Pairwise comparison test met Bonferroni. Voor deelvraag 3 tot en met 5 is de ‘Correlation Coefficients Pearson’s’ test gebruikt.

4. Resultaten

Voor wat de attitudes ten aanzien van de gesproken taal, taak en video betreft werd een zevenpunts Likertschaal gehanteerd met een waarde 1 voor ‘helemaal mee oneens’ tot aan een waarde van 7 voor ‘helemaal mee eens’. Uit een éénweg variantieanalyse voor de attitude ten opzichte van de taal met vertaalmethode als factor bleek een significant hoofdeffect van versie $F(2, 91) = 53,58, p < .001$. Oftewel de attitude ten opzichte van de gebruikte taal in het instructiefilmpje verschillen per vertaalmethode van elkaar. Een pairwise comparison met Bonferroni correctie liet zien dat alle instructiefilmpjes met een bepaalde vertaalmethode onderling significant van elkaar verschilden. Zoals uit tabel 4.1 af te lezen valt was de score op een positieve attitude ten aanzien van de gesproken taal voor de vertaalmethode Nederlands het hoogst ($M = 5.82, SD = .77$) en het laagste ($M = 3.15, SD = 1.18$) voor het instructiefilmpje in de Spaanse taal met Nederlandse ondertiteling.

BESCHRIJVENDE STATISTIEKEN									
Vertaalmethode	ATTITUDES			CORRECT UITVOEREN TAAK					
	Taal	Taak	Video	steen	kleur	steen	kleur	steen	kleur
				totaal	totaal	video	video	audio	audio
	Vermelding : gemiddelde (standaarddeviatie)								
Spaans gesproken	3.88 (1.16)	4.29 (1.04)	4.94 (.75)	51.86 (19.21)	89.09 (21.09)	52.21 (21.38)	87.84 (22.46)	46.42 (29.82)	80.63 (22.50)
Spaans gesproken met ondertiteling	3.15 (1.18)	4.09 (1.13)	5.03 (.80)	60.14 (21.86)	82.64 (24.96)	56.53 (24.67)	81.88 (26.36)	52.68 (30.29)	79.84 (26.79)
Nederlands	5.82 (.77)	4.42 (1.10)	5.02 (.79)	51.69 (16.73)	86.81 (19.12)	49.52 (17.41)	86.13 (20.90)	51.23 (26.02)	82.90 (24.69)
Totaal	4.28 (1.54)	4.27 (1.08)	4.99 (.77)	54.53 (19.57)	86.21 (21.78)	52.75 (21.33)	85.31 (23.23)	50.07 (28.60)	81.12 (24.46)

Tabel 4.1 Gemiddelde en standaarddeviatie van afhankelijke variabelen, per vertaalmethode en in totaal

Uit een éénweg variantieanalyse voor de attitude ten opzichte van de taak met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = .74, p = .479$. Oftewel de attitude ten opzichte van de taak in het instructiefilmpje verschilden per vertaalmethode niet van elkaar.

Ook uit een éénweg variantieanalyse voor de attitude ten opzichte van de video met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = .13, p = .875$. Oftewel de attitude ten opzichte van videobeelden in het instructiefilmpje verschilde per vertaalmethode niet van elkaar.

Bij het meten van de afhankelijke variabelen, die betrekking hadden op het correct uitvoeren van de taak uit het instructiefilmpje werd via coderingen gekomen tot een percentage. Dus als een proefpersoon van de in totaal 80 legosteentjes er 60 correct heeft geplaatst werd er bij de desbetreffende afhankelijke variabele een percentage van 75% vermeld. Uit een éénweg variantieanalyse voor het percentage van totaal correct geplaatste legoblokjes met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = 1.93, p = .151$. Oftewel de vertaalmethode heeft géén invloed op de mate waarin de taak uit het instructiefilmpje correct werd uitgevoerd voor zover gemeten via het aantal steentjes in totaal dat juist geplaatst werd. Uit een éénweg variantieanalyse voor het percentage steentjes dat de juiste kleur had met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = .70, p = .497$. Oftewel de vertaalmethode heeft géén invloed op de mate waarin de taak uit het instructiefilmpje correct werd uitgevoerd voor zover gemeten via het percentage van de steentjes dat de juiste kleur had.

Vervolgens werd ten aanzien van het correct uitvoeren van de taak en de rol die de vertaalmethoden ‘voice-over’ en ‘ondertitelen’ bij een instructiefilmpje in een vreemde taal daarbij spelen, een nadere analyse uitgevoerd. Het ging daarbij om twee afhankelijke variabelen ten aanzien van het correct uitvoeren van de taak enerzijds via instructies die alleen in videobeelden werden uitgelegd (steen video en kleur video). En anderzijds om twee afhankelijke variabelen ten aanzien van het uitvoeren van de taak via instructies die alleen via gesproken taal werden gegeven in het filmpje (steen audio en kleur audio). Uit een éénweg variantieanalyse voor het percentage van correct geplaatste steentjes door alleen visuele uitgelegde stappen in het filmpje met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = .85, p = .430$. Oftewel de vertaalmethode heeft géén invloed op het percentage van correct geplaatste steentjes uit stappen die in het instructiefilmpje alléén via visuele toelichting werden uitgelegd. Uit een éénweg variantieanalyse voor het percentage van steentjes met de juiste kleur dat geplaatst is na alleen visueel uitgelegde stappen in het filmpje met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = .54, p = .584$.

Oftewel de vertaalmethode heeft géén invloed op het percentage van geplaatste legosteentjes met de juiste kleur, dat via stappen in het instructiefilmpje alléén via visuele toelichting werden uitgelegd. Uit een éénweg variantieanalyse voor het percentage van correct geplaatste steentjes door een in een gesproken vreemde taal uitgelegde stappen in het filmpje met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = .41, p = .665$. Oftewel de vertaalmethode heeft géén invloed op het percentage van correct geplaatste steentjes uit stappen die in het instructiefilmpje alléén via gesproken taal werden uitgelegd. Uit een éénweg variantieanalyse voor het percentage van geplaatste legosteentjes in de juiste kleur die bovendien door een in een gesproken vreemde taal uitgelegde stappen in het filmpje met vertaalmethode als factor bleek er geen significant hoofdeffect van vertaalmethode $F(2, 91) = .13, p = .879$. Oftewel de vertaalmethode heeft géén invloed op het percentage van geplaatste steentjes met de correcte kleur uit stappen die in het instructiefilmpje alléén via gesproken taal werden uitgelegd.

Met het oog op de deelvragen drie, vier en vijf werd bij dit experiment met behulp van correlatieanalyse een eventuele samenhang en de mate waarin van de afhankelijke variabelen onderzocht. Allereerst werd getoetst in hoeverre er correlatie tussen de attitude ten aanzien van de ondertiteling en de overige attitudes bestond. In tabel 4.2 worden de resultaten weergegeven.

Correlaties tussen attitudes			
Variabele	Attitude taal	Attitude taak	Attitude video
Attitude ondertitels	.36*	.30	.59 **
* $p < .050$	correlatie is significant op .05-betrouwbaarheidsniveau (tweezijdig)		
** $p < .001$	correlatie is significant op .01-betrouwbaarheidsniveau (tweezijdig)		

Tabel 4.2 Correlaties tussen attitude ondertitels met achtereenvolgens, attitudes taal taak en video

Uit een correlatieanalyse voor attitude ten opzichte van ondertitels en de attitude ten opzichte van de gebruikte taal bleek er een significant positief verband te bestaan ($r(31) = .36, p = .048$). Een hogere attitude voor taal betekende ook een hogere attitude voor ondertiteling. Uit een correlatieanalyse voor attitude ten opzichte van ondertitels en de attitude ten opzichte van de taak bleek er géén significant positief verband te bestaan ($r(31) = .295, p = .107$). Een hogere attitude voor taak betekende dus niet ook een hogere attitude voor ondertiteling.

Uit een correlatieanalyse voor attitude ten opzichte van ondertitels en de attitude ten opzichte van de video bleek er een significant positief verband te bestaan ($r(31) = .591, p < .001$). Een hogere attitude voor video betekende ook een hogere attitude voor ondertiteling.

Bij de vierde deelvraag van dit experiment werd, wederom via correlatieanalyse, onderzocht in hoeverre er samenhang is tussen enerzijds ingeschat begrip van de instructievideo en anderzijds de daadwerkelijke correctheid van de uit te voeren taak. Oftewel hoe goed de proefpersonen na afloop van het filmpje konden inschatten in hoeverre ze de taak correct hadden uitgevoerd. De resultaten van de correlatieanalyse zijn opgenomen in tabel 4.3.

Correlaties tussen ingeschat begrip en correct uitgevoerde taak						
Variabele	Steen totaal	Kleur totaal	Steen video	Kleur video	steen audio	kleur audio
Ingeschat begrip	.26*	(.07)	.27 **	.03	.21 *	.04

* $p < .050$ correlatie is significant op .05-betrouwbaarheidsniveau (tweezijdig)
 ** $p < .001$ correlatie is significant op .01-betrouwbaarheidsniveau (tweezijdig)

Tabel 4.3 *Correlaties ingeschat begrip met correct aantal geplaatste steentjes en aantal steentjes juiste kleur*

Uit een correlatieanalyse voor ingeschat begrip en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van een correct totaal aantal steentjes goed bleek er een positief significant verband te bestaan: $r(94) = .26, p = .011$. Een hoger ingeschat begrip betekende dus ook een hogere mate van daadwerkelijke correctheid van het totaal aantal correct geplaatste steentjes. Uit een correlatieanalyse voor ingeschat begrip en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het totaal aantal steentjes met de juiste kleur bleek er géén significant verband te bestaan: $r(94) = -.07, p = .508$. Een hoger ingeschat begrip betekende dus géén groter aantal geplaatste steentjes in de juiste kleur.

Uit een correlatieanalyse voor ingeschat begrip en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het totaal aantal goed geplaatste steentjes die betrekking hadden op taken die in het instructiefilmpje alleen met behulp van Nederlandse ondertitels waren uitgelegd bleek er een positief significant verband te bestaan: $r(94) = .27, p = .009$.

Echter, uit een correlatieanalyse voor ingeschat begrip en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het aantal geplaatste steentjes met de juiste kleur, voor die taken, uit het filmpje die alleen met ondertiteling werden uitgelegd, bleek er géén significant verband te bestaan: $r(94) = .03, p = .796$. Er is dus niet per definitie een positieve samenhang tussen ingeschat begrip en daadwerkelijke correctheid van de taak, voor die taken die alleen via ondertiteling werden toegelicht, in het filmpje. Uit een correlatieanalyse voor ingeschat begrip en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het totaal aantal goed geplaatste steentjes voor die taken die alleen via de gesproken vreemde taal werden uitgelegd bleek een positief significant verband te bestaan: $r(94) = .21, p = .046$. Echter, uit een correlatieanalyse voor ingeschat begrip en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het aantal geplaatste steentjes met de juiste kleur, voor die taken die alleen in gesproken taal werden uitgelegd, bleek er géén significant verband te bestaan: $r(94) = .04, p = .732$.

Tot slot werd ten behoeve van de vijfde deelvraag van dit experiment via correlatieanalyse onderzocht of en in hoeverre inschattingen van proefpersonen over de mate waarin ze de taak correct hebben uitgevoerd samenhangen met het percentage daadwerkelijk correct uitgevoerde taken. De resultaten staan in tabel 4.4.

Correlaties tussen ingeschatte en daadwerkelijke correctheid						
Variabele	Steen totaal	Kleur totaal	Steen video	Kleur video	steen audio	kleur audio
Ingeschatte correctheid	.40 **	.28 **	.41 **	.28 **	.17	.16
	* $p < .050$ correlatie is significant op .05-betrouwbaarheidsniveau (tweezijdig)					
	** $p < .001$ correlatie is significant op .01-betrouwbaarheidsniveau (tweezijdig)					

Tabel 4.4 *Correlaties ingeschatte en daadwerkelijk correctheid met steentjes goed en in juiste kleur*

Uit een correlatieanalyse voor ingeschatte correctheid en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van een percentage van het aantal correct geplaatste steentjes bleek er een positief significant verband: $r(94) = .40, p < .001$. Een hoger ingeschatte correctheid betekende dus ook een hogere mate van daadwerkelijke correctheid van het totale percentage goed geplaatste steentjes. Uit een correlatieanalyse voor ingeschatte correctheid en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het totaal aantal steentjes met de correcte kleur bleek een positief significant verband: $r(94) = .28, p = .007$.

Een hoger ingeschatte correctheid betekende dus ook een hoger percentage geplaatste steentjes met de juiste kleur.

Ook ten aanzien van de correlaties tussen ingeschatte correctheid van de taken in het instructiefilmpje en de daadwerkelijke correctheid van de uitgevoerde taken werd onderscheid gemaakt tussen de vertaalmethode "gesproken vreemde taal", "voice-over" en "visueel getoonde toelichting in eigen taal" (ondertiteling). Uit een correlatieanalyse voor ingeschatte correctheid en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het totaal aantal goed geplaatste steentjes voor die taken die in het filmpje alleen met ondertitels waren uitgelegd bleek een positief significant verband: $r(94) = .41, p < .001$. Ook uit een correlatieanalyse voor ingeschatte correctheid en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het percentage geplaatste legosteentjes met de juiste kleur die alleen met ondertiteling werden uitgelegd bleek er een positief significant verband te bestaan: $r(94) = .28, p = .008$. Uit een correlatieanalyse voor ingeschatte correctheid en de daadwerkelijke correctheid van de taak, gemeten in termen van het totaal aantal goed geplaatste steentjes die alleen via gesproken taal waren uitgelegd bleek er géén significant verband te bestaan: $r(94) = .17, p = .111$. Ook uit een correlatieanalyse voor ingeschatte correctheid en de daadwerkelijke correctheid van de taak gemeten in termen van het aantal geplaatste steentjes met de juiste kleur die alleen in gesproken taal werden uitgelegd bleek er géén significant verband te bestaan: $r(94) = .16, p = .124$.

5. Conclusie en discussie

5.1 Conclusie

In het verleden richtte onderzoek naar adaptatiemethoden (vertaalmethoden) zich vooral op films en TV-programma's, die in toenemende mate internationaler werden verkocht. Daarbij werden in diverse onderzoeken waaronder Koolstra et al. (2002) vooral de twee meest gehanteerde vertaalmethoden te weten nasynchronisatie en ondertiteling betrokken en stond bovendien doorgaans de efficiëntie van deze vertaalmethoden centraal. Koolstra et al. (2002) vonden in hun onderzoek, dat er na verloop van tijd typische 'nasynchronisatie landen' en daarnaast typische "ondertitelingslanden" waren ontstaan. En bovendien dat de uit deze twee meest gehanteerde vertaalmethoden gekozen methode in een bepaald land (nasynchronisatie of juist ondertitelingsland) ook het meest effectief geacht werd. Ander onderzoek van Perego et al. (2013) leverde andere uitkomsten, namelijk dat er geen hogere waardering voor de in eigen land gehanteerde vertaalmethode bestond.

In dit onderzoek werd een experiment uitgevoerd om de effectiviteit van vertaalmethoden bij instructiefilms in een vreemde taal te onderzoeken. Tegenwoordig zijn niet alleen films en TV-programma's maar ook onder meer instructiefilms steeds populairder. En ook dit beeldmateriaal heeft een steeds internationaler karakter waardoor vertaalmethoden naar een andere dan de oorspronkelijke taal ook hier een belangrijke positie innemen. Ook Melewar en Vemmervik (2004) stellen in hun onderzoek dat vertaalmethoden zoals nasynchronisatie/"voice-over" en ondertiteling in TV-programma's en films worden gebruikt maar steeds vaker ook in TV-reclames en voorlichtings- en instructiefilms.

Qua efficiëntie van vertaalmethoden werd er voorheen in de meeste onderzoeken geconcludeerd, dat de methode van ondertiteling het meest efficiënt is. Echter, belangrijker dan bij een film of TV-programma is bij een instructiefilmpje de effectiviteit van groot belang. Een belangrijke voorwaarde voor een goede instructiefilm is dat deze duidelijk is zoals Hoornveld en Visser (2013) in hun onderzoek concludeerden. Het opnieuw inspreken van instructiefilms kost veel tijd en geld. Daarom doet zich de vraag voor in hoeverre instructiefilms in een vreemde taal ingezet kunnen worden, en welke vertaalmethode, of een "voice-over" of "ondertiteling", het meest effectief is. Als ondertiteling efficiënter is en bovendien de effectiviteit van een instructiefilm in een vreemde taal niet negatief beïnvloedt, dan zou op basis daarvan geconcludeerd kunnen worden dat deze vertaalmethode het meest geschikt is. Om dat te onderzoeken werd het volgende experiment uitgevoerd met daarbij de

volgende onderzoeksvraag: ***‘In hoeverre beïnvloedt ondertiteling de effectiviteit van een instructiefilm in een vreemde taal?’***

Om de effectiviteit meetbaar te maken werd achtereenvolgens onderzocht hoe proefpersonen de methode van ‘voice-over’ en de methode van ‘ondertiteling’ van een instructiefilmje in een vreemde taal waardeerden. Ter controle werd een controlegroep voorzien van een nagenoeg identiek instructiefilmje in de moedertaal. Zodoende waren er 3 soortgelijke instructiefilmjes, één in de Spaanse taal met ‘voice-over’, één in de Spaanse taal met ondertiteling en één in de moedertaal. De instructiefilmjes werden gemanipuleerd op auditief, visueel en tekstueel gebied. Sommige taken in het Spaanse instructiefilmje werden alleen gesproken uitgelegd, andere weer alleen via ondertiteling en andere taken weer alleen via beeld.

De resultaten ten aanzien van de attitudes over het filmje, de taak en de gehanteerde taal waren als volgt. Er werden alleen significante verschillen gevonden in attitude ten aanzien van de taal. Zoals verwacht mocht worden werd het filmje in de moedertaal het hoogst gewaardeerd, gevolgd door het filmje met ‘voice-over’ en het minst hoog werd gewaardeerd het instructiefilmje met Nederlandse ondertiteling. Dit zou kunnen duiden op het ontstaan van irritatie bij ondertiteling van instructiefilmjes in een vreemde taal, hetgeen aansluit bij de bevindingen van Koolstra et al. (2002).

Daar waar het gaat om de effectiviteit van vertaalmethoden van instructiefilmjes in een vreemde taal, gemeten naar de mate waarin een taak correct werd uitgevoerd, kan het best aansluiting worden gezocht bij eerder onderzoek door Mangnus et al. (1994). Belangrijke kanttekening daarbij is wel, dat het bij dit onderzoek ging om de mate waarin de instructies uit het filmje in een vreemde taal bij de vertaalmethoden ‘voice-over’ en ondertiteling correct werden onthouden. Het ook correct begrijpen, hetgeen bij instructiefilms van essentieel belang is, bleef in dit onderzoek buiten beschouwing maar is binnen het experiment nadrukkelijk wel meegenomen.

Voor zover in dit experiment gemeten via het ‘totaal aantal correct geplaatste legosteentjes’ uit het instructiefilmje alsmede via het ‘totaal aantal legosteentjes met de juiste kleur’ werden er géén significante verschillen tussen de ‘voice-over’ versie’ en de ‘ondertitelingsversie’ gerapporteerd. Ook voor specifieke instructies, die zijn gemanipuleerd door alléén auditief of juist alléén tekstueel weer te geven, werden géén significante verschillen gevonden. Dus qua effectiviteit, gemeten naar de mate waarin specifieke instructies uit een filmje in een vreemde taal correct worden onthouden en begrepen, doen de

vertaalmethoden ‘voice-over’ en ondertiteling niet voor elkaar onder. Anders gezegd, de ene methode is in dat opzicht niet effectiever dan de andere.

Daarnaast werd gezocht naar de mate van correlatie tussen de attitude ten aanzien van ondertitels en de attitudes ten aanzien van de taal, de taak en de videobeelden. Er werd onvoldoende correlatie geconstateerd om verschillen in attitudes voor een groot deel te kunnen toeschrijven aan de ondertiteling. Met andere woorden: over de mate van (in)effectiviteit van ondertiteling als vertaalmethode bij instructiefilms in een vreemde taal valt aan de hand van dit experiment geen harde uitspraak te doen.

Voor wat de mate waarin de proefpersonen per vertaalmethode de taken uit het instructiefilmpje in een vreemde taal goed konden onthouden werden géén eenduidige significante verschillen gevonden. Oftewel de vertalingsmethode ‘ondertiteling’ is in instructiefilms in een vreemde taal niet persé effectiever dan een ‘voice-over’. Deze conclusie sluit aan bij eerdere onderzoeksresultaten van Mangnus et al. (1994).

Tot slot ging het er om in hoeverre proefpersonen, die deelnamen aan het experiment met een instructiefilmpje in een vreemde taal, in staat waren een correcte inschatting van hun begrip van de taak in het filmpje in relatie tot daadwerkelijk correct uitgevoerde taken te maken. En daarnaast om het verband te leggen tussen de ingeschatte correctheid van de taken en de daadwerkelijk correct uitgevoerde taken uit het instructiefilmpje. Deze correlaties geven een indicatie over de mate waarin de proefpersonen de taken uit het filmpje goed begrepen hebben. Net als bij de eerdere conclusies konden over de effectiviteit van vertaalmethoden bij instructiefilmpjes in een vreemde taal, gemeten via het minder of meer goed kunnen inschatten van wat correct werd uitgevoerd, geen eenduidige conclusies getrokken worden. Oftewel: het ondertitelen van instructiefilmpjes in een vreemde taal maakt deze filmpjes niet significant minder, maar ook niet significant meer effectief.

Echter als, omdat het juist om instructiefilms gaat, de effectiviteit zou worden gemeten via de mate waarin de proefpersonen binnen het uitgevoerde experiment de taken goed konden begrijpen worden er wel significante verschillen gevonden en blijkt de vertaalmethode ondertiteling effectiever.

Ervan uitgaande, dat de vertaalmethode ‘ondertitelen’ voor instructiefilmpjes in een vreemde taal efficiënter is dan de vertaalmethode ‘voice-over’ komt het vooral aan op de effectiviteit van beide vertaalmethoden. Qua effectiviteit is er geen eenduidige conclusie te stellen of één van beide vertaalmethoden effectiever is dan de ander. Meten we effectiviteit via de mate waarin een vertaalmethode als positiever wordt gewaardeerd dan is, verrassend

genoeg, de methode van ‘voice-over’ effectiever. Daar waar de effectiviteit van een instructiefilm werd gemeten via de mate waarin een taak correct werd uitgevoerd doordat de instructies goed werden onthouden dan vinden we wederom geen significante verschillen. De ene vertaalmethode is niet effectiever dan de andere in termen van beter onthouden. Dit sluit aan bij eerder onderzoek door Mangnus et al. (1994) Echter als we kijken naar de mate van correctheid van uitgevoerde taken na het bekijken van het instructiefilmpje in termen van het kunnen begrijpen van de instructies, dan blijkt de vertaalmethode ‘ondertiteling’ effectiever. De centrale onderzoeksvraag in hoeverre ‘ondertiteling’ de effectiviteit van een instructiefilmpje in een vreemde taal beïnvloed is daarom niet eenduidig te beantwoorden. Het hangt er van af wat onder effectief wordt verstaan.

5.2 Discussie

Daar waar eerder onderzoek over met name films en TV-programma’s in een vreemde taal zich volgens Koolstra et al. (2002) zich vooral richtte op de efficiëntie van vertaalmethoden is de effectiviteit van vertaalmethoden centraal stellen een nieuwe, aanvullende onderzoeksrichting. Met de toenemende populariteit en de relatief hoge kosten van nasynchroniseren van instructiefilmpjes in een vreemde taal wordt het belang van het kennen van de effectiviteit van alternatieve, minder dure vertaalmethoden zoals ‘voice-over’ en ‘ondertiteling’ tevens steeds relevanter.

Verrassend genoeg werd het instructiefilmpje met Spaanse ‘voice-over’ qua waardering voor de taal hoger gewaardeerd dan het ondertitelde filmpje. Kennelijk heeft de ondertiteling toch op één of nadere manier de waardering van de proefpersonen in dit experiment voor het filmpje negatief beïnvloed. De respondenten spraken nagenoeg weinig tot geen Spaans. Wat als het instructiefilmpje dan zonder geluid getoond zou worden. Interessant voor nader onderzoek is om na te gaan waar deze negatieve beïnvloeding uit voortkomt en of het filmpje ook zonder geluid effectief zou kunnen zijn en positief gewaardeerd zou worden.

Bij nader onderzoek kan aansluiting worden gezocht bij eerder onderzoek van Koolstra et al. (2002) namelijk of en vooral waardóór er irritatie over de ondertiteling ontstaat. Komt dat doordat een deel van het scherm wordt afgedekt door de ondertiteling en daardoor de instructies niet meer goed te volgen zijn? Of gaat het instrueren via gesproken taal én ondertiteling misschien zo snel dat deze informatie niet goed verwerkt kan worden of als overbodig gezien wordt?

Het beantwoorden van de vraag welke vertaalmethode bij instructiefilmpjes in een

vreemde taal het meest effectief is, ‘voice-over’ of ‘ondertitelen’, hangt het antwoord sterk af van de vraag wat er onder effectief wordt verstaan. Dus hoe wordt het begrip effectiviteit geoperationaliseerd en meetbaar gemaakt? Toekomstig onderzoek zou zich kunnen buigen over de vraag welk aspect van cruciaal belang is voor instructiefilmpjes, bijvoorbeeld het onthouden van de taken uit het filmpje of eerder het begrijpen van de taken uit het filmpje? Of een combinatie van beide?

Een andere richting voor toekomstig onderzoek zou kunnen zijn om te komen tot een meer afgewogen oordeel over de mate van zowel efficiëntie als ook effectiviteit van de vertaalmethoden ‘ondertitelen’ en ‘voice-over’ bij instructiefilmpjes. Dit noopt tot nadenken over welk doel efficiëntie of juist effectiviteit van instructiefilmpjes moet meewegen en voor welke wegingsfactor om zodoende tot een nog beter afgewogen oordeel te komen over welke vertaalmethode de voorkeur verdient.

Tot slot moet de beperking ten aanzien van de geselecteerde proefpersonen aangetekend worden. Doordat de proefpersonen allen studenten waren bij de Radboud Universiteit Nijmegen is de aannemelijkheid dat deze proefpersonen in relatief grote mate over dezelfde kenmerken beschikken groot, hetgeen de onderzoeksresultaten mogelijk heeft beïnvloed. Bij toekomstig onderzoek verdient het de aanbeveling om een groter aantal proefpersonen te selecteren uit een in grotere mate van elkaar verschillende populatie.

6. Literatuurlijst

- Bruls, E., & Kerkman, E. (1989). Beeld, spraak en schrift: Ondertiteling van films en televisieprogramma's in Nederland. *K. Dibbets et al. (Eds.), Journal mediageschiedenis, 1*, 165-182.
- Chaume Varela, F. (2006). Dubbing. *Encyclopedia of Language & Linguistics. Documentary subtitling: a participant-centred approach, 2*, 6-9.
- Chaume Varela, F. (2004). Synchronization in dubbing: a translational approach. *P. Orero (ed.). Topics in audiovisual translation*, Amsterdam: Benjamins, 35-52.
- Craik, F., & Lockhart, R. (1972). Levels of processing: a framework for memory research. *Journal of verbal learning and verbal behaviour, 11*, 671-684.
- Danan, M. (2004). Captioning and subtitling: undervalued language learning strategies. *Meta: Translators Journal, 49* (1), 67-77.
- d'Ydewalle, G., Praet, C., Verfaillie, K., & Rensbergen, J. (1991). Watching subtitled television: Automatic reading behavior. *Communication Research, 18*, 650-666.
- Gielen, M., & d'Ydewalle, G. (1989). Hoe worden ondertitelde televisieprogramma's bekeken? *De Psycholoog, 21* (3), 425-431.
- Hayati, A., & Mohmedi, F. (2011). The effect of films with and without subtitles on listening comprehension of EFL learners. *British Journal of Educational Technology, 42* (1), 181-192.
- Hoornveld, J., & Visser, S. (2013). *Een communicatiekundige analyse van instructiefilms*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- IKEA NL. (2014, augustus 26) Metod [Video file]. geraadpleegd op <https://www.youtube.com/watch?v=N0w9F21sQYw>

- IKEA USA. (2014, februari 17). How to build [Video file]. geraadpleegd op <https://www.youtube.com/playlist?list=PL1E4201FC7DC7B322>
- Kilborn, R. (1993). 'Speak my language': current attitudes to television to subtitling and dubbing. *Media, culture and society*, 15, 641-660.
- Koolstra, C., Peeters, A., & Spinhof, H. (2002). The pros and cons of dubbing and subtitling. *European Journal of Communication*, 17, 325-354.
- Luyken, G., Herbst, T., Langham-Brown, J., Reid, H., & Spinhof, H. (1991). *Overcoming language barriers in television: Dubbing and subtitling for the European audience*. Manchester: European Institute for the Media, 15, 221-234.
- Mangnus, J., Hoeken, H., & Driel, H. (1994). De schaar van Wember en ondertiteling; Experimenteel onderzoek naar de informatieoverdracht van ondertitelde en Nederlands gesproken documentaires. *Communicatie*, 24, 1-11.
- Melewar, T., & Vemmervik, C. (2004). International Advertising Strategy. *Management Decision*, 42 (7), 863-881.
- Perego, E., Del Missier, F., & Bottiroli, S. (2014). Dubbing versus subtitling in young and older adults: . *Cognitieve and evaluative aspects. Perspectives: Studies in translatology*, 13 (3), 11-17.
- Spinhof, H., & Peeters, A. (1999). Opinions over nasynchroniseren en ondertitelen. *KLO*, 7, 99-160.

7. Bijlage

Vragenlijst instructievideo's

1. Respondentnummer (in te vullen door de onderzoeker)

[open vraag]

Introductiepagina

Beste medestudent,

Bedankt dat je mee wilt werken aan ons bacheloronderzoek van de opleiding Communicatie- en Informatiewetenschappen over instructievideo's.

Je krijgt zo meteen een instructievideo te zien waarin een object van Lego wordt gebouwd. Deze instructievideo duurt ongeveer twee minuten. Na het zien van de instructievideo krijg je zelf de mogelijkheid de taak uit te voeren. Vervolgens krijg je hier een aantal vragen over. Het invullen van deze vragenlijst duurt maximaal tien minuten. In totaal zal het onderzoek ongeveer vijftien minuten van je tijd in beslag nemen.

Je gegevens zullen vertrouwelijk worden behandeld en zijn uitsluitend voor dit onderzoek bestemd.

Nogmaals hartelijk dank voor je medewerking!

Groet,

Kelly Buurman, Lisanne Flens, Laura Holtland, Kimberley van der Lit, Iosja Remers,
Charlotte Swagten, Loek Verbaarschot en Arjen Verhulst

Voor meer informatie, vragen of klachten: b.hilberink@let.ru.nl

<u>Item</u>	<u>Helemaal</u> <u>niets</u> <u>correct</u> <u>uitgevoerd</u>						<u>Alles</u> <u>volledig</u> <u>correct</u> <u>uitgevoerd</u>
In hoeverre denk je dat je de taak correct hebt uitgevoerd?	o	o	o	o	o	o	o

3. Ik vond deze instructievideo...

<u>Item</u>	<u>Helemaal</u> <u>mee</u> <u>oneens</u>	<u>Zeer</u> <u>mee</u> <u>oneens</u>	<u>Mee</u> <u>oneens</u>	<u>Neutraal</u>	<u>Mee</u> <u>eens</u>	<u>Zeer</u> <u>mee</u> <u>eens</u>	<u>Helemaal</u> <u>mee eens</u>
Gestructureerd	o	o	o	o	o	o	o
Duidelijk	o	o	o	o	o	o	o
Niet interessant*	o	o	o	o	o	o	o
Makkelijk te onthouden	o	o	o	o	o	o	o
Een goede kwaliteit hebben	o	o	o	o	o	o	o
Goed in beeld gebracht	o	o	o	o	o	o	o
Geen goede helderheid hebben*	o	o	o	o	o	o	o

4. Ik vond de taak in deze instructievideo...

<i>Item</i>	<i>Helemaal</i> <i>mee</i> <i>oneens</i>	<i>Zeer</i> <i>mee</i> <i>oneens</i>	<i>Mee</i> <i>oneens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee</i> <i>eens</i>	<i>Zeer</i> <i>mee</i> <i>eens</i>	<i>Helemaal</i> <i>mee eens</i>
Moelijk uit te voeren*	0	0	0	0	0	0	0
Leuk om te doen	0	0	0	0	0	0	0
(Cognitief) inspannend*	0	0	0	0	0	0	0
Complex*	0	0	0	0	0	0	0

5. Geef hieronder aan wat je mening het beste weergeeft

<i>Item</i>	<i>Helemaal</i> <i>mee</i> <i>oneens</i>	<i>Zeer</i> <i>mee</i> <i>oneens</i>	<i>Mee</i> <i>oneens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee</i> <i>eens</i>	<i>Zeer</i> <i>mee</i> <i>eens</i>	<i>Helemaal</i> <i>mee eens</i>
De gesproken taal in de instructievideo is makkelijk te begrijpen	0	0	0	0	0	0	0
De gesproken taal in de instructievideo is moeilijk te volgen*	0	0	0	0	0	0	0
De gesproken taal in de instructievideo is afleidend van de taak*	0	0	0	0	0	0	0
De gesproken	0	0	0	0	0	0	0

taal in de instructievideo is ondersteunend aan de taak							
De gesproken taal in de instructievideo gaat te snel*	o	o	o	o	o	o	o

6. Geef hieronder aan wat je mening het beste weergeeft

<u>Item</u>	<u>Helemaal</u> <u>mee</u> <u>oneens</u>	<u>Ze</u> <u>mee</u> <u>oneens</u>	<u>Mee</u> <u>oneens</u>	<u>Neutraal</u>	<u>Mee</u> <u>oneens</u>	<u>Ze</u> <u>mee</u> <u>eens</u>	<u>Helemaal</u> <u>mee eens</u>
De ondertiteling in deze instructievideo is moeilijk te begrijpen*	o	o	o	o	o	o	o
De ondertiteling in deze instructievideo is makkelijk te volgen	o	o	o	o	o	o	o

De ondertiteling in deze instructievideo is te langzaam*	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De ondertiteling in deze instructievideo is ondersteunend aan de taak	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De ondertiteling in deze instructievideo is afleidend van de gesproken audio*	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De ondertiteling in deze instructievideo is afleidend van het beeld*	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Wat vond je van de instructievideo in het algemeen?

[open vraag]

Pagina met algemene vragen

Tot slot krijg je nog een aantal vragen over je achtergrond. Je gegevens zullen vertrouwelijk worden behandeld.

8. Wat is je leeftijd?

[open vraag]

9. Wat is je geslacht?

- Man

- Vrouw

10. Wat is je opleidingsniveau?

- WO Bachelor
- WO Premaster
- WO Master

11. Wat is je moedertaal?

[open vraag]

12. Heb je enige kennis van de Spaanse taal? Zo ja, hoeveel jaar heb je Spaanse les gevolgd?

- Nee, ik heb geen kennis van de Spaanse taal
- Ja, ik heb minder dan een half jaar Spaanse les gevolgd
- Ja, ik heb tussen de één en twee jaar Spaanse les gevolgd
- Ja, ik heb meer dan twee jaar Spaanse les gevolgd

13. Hoe schat jij jouw kennis van de Spaanse taal in? (1 = geen kennis; 7 = vloeiend)

[glider 1-7]

14. Heb je ooit iets gebouwd van Lego voordat je de taak in deze instructievideo uitvoerde?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

Bedankt voor je medewerking! Je verstuurt jouw antwoorden door op de rode knop rechtsonder in beeld te klikken.

Bijlage A. Verklaring geen fraude en plagiaat

Aan het einde van het traject inleveren bij het secretariaat tegelijk met de digitale versie van de scriptie op CD-rom.

Ondergetekende [Voornaam, achternaam en studentnummer],

Kelly Buurman S4500881

bachelorstudent Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Letterenfaculteit van de Radboud Universiteit Nijmegen,

verklaart dat deze scriptie volledig oorspronkelijk is en uitsluitend door hem/haarzelf geschreven is. Bij alle informatie en ideeën ontleend aan andere bronnen, heeft ondergetekende expliciet en in detail verwezen naar de vindplaatsen. De erin gepresenteerde onderzoeksgegevens zijn door ondergetekende zelf verzameld op de in de scriptie beschreven wijze.

Plaats + datum: *31 mei 2015-05-31*

Handtekening: *K.Buurman*